

108. ZSOLT BÉLA KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Davos, 1948. január)¹

Kedves Elnök Uram,

Itt vagyok Davosban, eléggé rozogán, a sok hiábavaló pesti kísérletezés után talán itt történik velem valami. E sorok átadója, Gordon Erzsébet régi kedves barátom, hivatalos ügyben Párizsba ment, s előbb Davosban találkoztunk. Néhány érdekes információt fog közvetíteni: hogy tisztelettel és szeretettel megkérek, fogadd őt és ha van időd, diskurálj vele részletesen.

Az én személyes kérésem, hogy ha Svájcba vezetne utad, feljönnél ide a hegyre. Személyesen még több mondanivalóm lenne természetesen. Négy-öt hét múlva hazamegyek, s ha esetleg talpraállnék, én mennék át Párizsba.²

Bocsánatotok kérem, hogy ágyban rondán és kuszán írok. Hűségese szeretettel és tisztelettel

MOL. XIX Kgy 27. doboz 7. boríték (eredeti)

¹A levél nincs datálva, de Károlyi a Levelezés V. kötetében közölt 421. sz. 1948. január 21-én kelt levele Zsolt Bélához nyilván erre válaszol. Zsolt egy negyed évig kezelte magát Davosban.

²Zsolt Béla hetilapja, a *Hiteladás* első számától kezdve közölte Károlyi-barát cikkeket. Így már az 1945. október 1-jei első számban hozták a Dachauból hazatérő ifj. Pallavicini György Károlyi antifasiszta küzdelmét méltató nyilatkozatát, „szinte emberfölötti tevékenységéről” a háború alatt „a magyarság jó hírneve morzsáinak megvédése érdekében”. 1946. június 19-én jelent meg Károlyi *Visszajövők* c. vezércikke. 1946. augusztus 8-án nagy cikkben kérdeik „Miért nem Károlyi Mihály áll a magyar békeidegáció élén?” Hazatérése után több cikkben foglalkoztak Károlyival és felesége gyermekmentő akcióival, utóbbi tárgyban Károlyiné nagy cikkét közzölték az 1947. június 2-i számban.

Az 1946. december 25-i *Hiteladás*ban jelent meg Gallai Ágnes interjúja: „Károlyi Mihály elmondja, milyenek a hétköznapiak a nyugati zónában”.

„Károlyi Mihály most tért vissza Bajorországból, ahol beteglátogatáson volt nővérénél. Pappenheim Siegfriednél, kivel egész száműzetése alatt a legmelegebb kapcsolatot tartotta. A háború szétszakította őket és hét év után most találkoztak először. Károlyi vonaton utazott Salzburgig, ahonnan átment Bajorországba is.” Bécsig fűtetlen hálókocsiban utaztak Judit leányával. Bécsben a magyar diplomáciai megbízott szerzett nekik meleg szobát és ebédet. „Ezzel szemben a sötétben és a romok között láttam egy békebelien tökéletes operaelőadást.” Gyorsvonaton mentek Salzburgig, „Salzburgban General Collinsnak, az amerikai városparancsnoknak voltam a vendége. A tábornok nagy szívéllyességgel fogadott, s mindenben segítségemre volt. A főúrián berendezett Schloss Klessheimben helyezett el... Nővéremet egy kis bajor faluban láttam viszont. Mindjárt feltárukt előttem a mai német nyomorúság...” Zsíros vagy margarinos kenyéren élnek, cukor, krumpli, tojás alig létezik. „Nővérem harmincöt kilót soványodott.” Nincs telefon, táviró, így ő sem tudta érkezéséről értesíteni nővérét.

Az 1947. július 3-i számba ugyancsak Gallai Ágnes készített interjút Károlyival. „aki több hetes londoni tartózkodás után nemrégiben érkezett vissza”. Gallai kérdésére, elvállalja-e a párizsi követséget, igenlően válaszolt, utalva arra, hogy sokáig élt Párizsban, és túl francia rokonságán, sok személyes ismerőse van, De Gaulle-tól Thorezig, így nem kell izoláltságtól tartania, mint más magyar követeknek. Július 10-én pedig Gogolák Lajos terjedelmes cikkben üdvözölte Károlyi kinevezését, csípős megjegyzéseket téve Gyöngyösi-re, a lemondott külügyminiszterre, aki nem is igen tudta, külföldön „mit jelent Károlyi Mihály”. Mint írja, a köztársaság „párizsi követévé nevezte ki Károlyi Mihályt, kissé későn tisztelve meg ezzel a megbízatással önmagát. Immár jó ideje múlt már, hogy Károlyi Mihály hazatért, de államéletünk vezetése nem sietett túlzottan, hogy... szolgálatába fogadja azokat a nagy és szép szellemi energiákat, amelyeket Károlyi Mihály múltja, demokratizmusa és európaisága jelent, akik kissé is járatosak a külügyminisztérium ügyeiben, tudják jól, a most lezárult kínos korszakban micsoda raffinált gonddal háritották el maguktól külpolitikánk intézői Károlyi Mihály szándékait és ajánlatait akár a közép-európai megfigyelés, akár még egy szélesebb európai akció tekintetében.”

109. SZALAI SÁNDOR KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Budapest, 1948. február 7.)

Mélyen tisztelt Elnök Uram,

Február végén Párizsba utazom, ahol három előadást kell tartanom. Az elsőt március 2-án a Centre d'Étude de Politique Étrangère meghívására a dunavölgyi tervgazdaságok

együttműködéséről, a másodikat és harmadikat a Centre d'Études Sociologiques meghívására március 3-án és 5-én az új Magyarország társadalmi szervezetéről, ill. a proletariátus struktúrájáról a kapitalista társadalomban.

Mivel az első két előadás tudtommal először ad alkalmat magyar tudósoknak és politikusoknak arra, hogy a mi ügyünkről Párizsban a nemzetközi tudományos és politikai élet reprezentánsai előtt beszélhessenek: nagy megtiszteltetésnek venném, ha Párizsba érkezésem után alkalmat adnál nekem arra, hogy témáimat Veled előzetesen átbeszélhessem. Mondanom sem kell, hogy kitüntetésnek venném, ha egyik vagy másik előadásomon személyesen is megjelenél.¹

Igaz tisztelettel üdvözöl

MOL XIX Kgy 29. doboz (eredeti)

¹A távol levő Károlyi nevében Havas Endre válaszolt, biztosítva Szalait, hogy örömmel látják a követségen és Károlyival megbeszélheti előadásait.

110. A FRANCIAORSZÁGI MAGYAROK DEMOKRATIKUS EGYESÜLETE KÁROLYI MIHÁLYHOZ

(Párizs, 1948. február 13.)

Mélyen Tisztelt Követ Úr,

Engedje meg, hogy a Franciaországi Magyarok Demokratikus Egyesülete Központi Bizottsága, valamint a magyar kolónia nevében őszinte köszönetet mondjunk Követ Úrnak azért a hathatós támogatásért, amely lehetővé tette, hogy a Magyar Köztársaság második évfordulójáról felejthetetlen ünnepség keretében emlékezhettünk meg.¹ A Vásárhelyi munkás énekkórus és a népi kollégiumok táncsoportjának szereplése széles és komoly visszhangot talált a francia közvélemény legkülönbözőbb rétegeiben, és olyan erkölcsi tőkét hagyott maga után, amelyet az új Magyar Demokrácia érdekében hosszú ideig gyümölcsoztetni fogunk.

Honfitársi üdvözlettel

Breuer István
főtitkár

Pór Bertalan
elnök

MOL XX Kgy 29. doboz (eredeti)

¹ Breuer főtitkár 1947. december 29-én levélben kérte Károlyit, támogassa a Salle Pleyelben széles körű közönség meghívásával rendezendő évfordulós ünnepélyüket. Miután a művészi műsor előkészítése igen költséges volt, 200 ezer frank hozzájárulást kért a követségtől. Egyben felkérte Károlyit, hogy Louis Martin-Chauffier mellett vállalja el a rendezvény védnökségét.

111. KÁROLYI MIHÁLYNÉ RAJK LÁSZLÓNÉHOZ

(Párizs, 1948. február 17.)

Kedves Júlia,

A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége főtitkári minőségében hozzám intézett szíves soraira közlöm, hogy a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség 1948 júniusában Párizsban rendezendő nemzetközi kiállításába bekapcsolódó Magyar Nők Demokratikus